

Opinnäytetyö (AMK)

Kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelma

AKITIS14

2016

Tuija Saari

MINNE MENET MUSIIKKI?

– Musiikki-cd -kokoelman arviointi Kangasalan
pääkirjastossa

Tuija Saari

MINNE MENET MUSIIKKI?

- Musiikki-cd -kokoelman arviointi Kangasalan pääkirjastossa

Tämä kehittämistyön tarkoituksena on Kangasalan pääkirjaston musiikki-cd -kokoelman arviointi. Käsittelen työssä myös kokoelman arvioinnin perusteita, kehittämistutkimuksen perusteita ja Suomen musiikkikirjastoja yleisesti. Valitsin tämän aiheen omasta kiinnostuksesta musiikkiin ja halusta kehittää musiikkiosaston toimintaa.

Tutkimus antaa työkaluja kokoelman kehittämiseksi ja koko musiikkiosaston kehittämiseksi. Kokoelman arvioinnissa on käytetty kirjastojärjestelmästä saatuja tilastoja. Kokoelmaa arvioidaan pelkästään tilastojen perusteella. Musiikkiosaston kehittämisen tueksi tein asiakaskyselyn, jonka avulla henkilökunta saa tietoa siitä, mitä asiakkaat haluavat ja toivovat tulevaisuudessa musiikkiosastolta. Kirjasto voi näiden toiveiden perusteella kehittää toimintaansa siihen suuntaan, kuin asiakkaat toivovat.

Tutkimuksesta käy ilmi, että cd-levyjen lainaus on ollut laskussa jo pitkän aikaa. Kirjaston pitäisi kehittää kokoelmaa asiakaslähtöisempään suuntaan ja karsia kokoelmaa. Toiminnallisuutta pitäisi kehittää mahdollisten yhteistyökumppaneiden avulla ja mahdollisesti ottaa myös asiakkaat mukaan toiminnan kehittämiseen.

ASIASANAT:

kokoelmat, arviointi, kehittämistutkimus, musiikkikirjastot, tilastot, Kangasala

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Library and Information Services

2016 | 35

Ritva Hyttinen

Tuija Saari

WHERE WILL YOU GO, MUSIC?

- Evaluation of the music CD collection in main library of Kangasala

The main purpose of this development research is to evaluate the music cd-collection of the main library of Kangasala. In this work I will cover some of the main principles of collection assessment, developmental research, and Finnish music libraries in general. I chose this topic out of my own interest to music and from my desire to develop the operation of the music department.

This study presents tools to develop the music collection as well as the entire music department. I have used the statistics from the library system in my evaluation of the music collection. The assessment is conducted simply through the statistics. In order to aid the music department, I developed a questionnaire, through which the staff is given information about what the clients want and what they wish for the future at the music department. Through these wishes the library can develop their operation to match more what the customers hope.

The research shows that the number of CDs borrowed has declined for some time now. The Library should develop its collection towards a more client-oriented approach and cut down the collection. Functionality should be generated with possible partners and possibly have the clients take part in developing the operation of the music department.

KEYWORDS:

collections, evaluation, development research, music libraries, statistics, Kangasala

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 KIRJASTOJEN KOKOELMATYÖ	7
2.1 Kokoelman hoito	8
2.2 Kokoelman arviointi	9
3 MUSIIKKIKIRJASTOT SUOMESSA	13
3.1 Musiikkikirjasto Kangasalla	14
3.2 Kirjastojen tarjoamia musiikkipalveluja	15
4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	17
5 KANGASALAN PÄÄKIRJASTON MUSIIKKI-CD-KOKOELMAN ARVIOINTI	20
5.1. Kokoelma	20
5.2 Hankinta	22
5.2 Lainaus	24
5.3 Poistot	25
5.4 Varastointi	28
5.5 Asiakaskyselyn tulokset	30
6 PÄÄTELMÄT	32
LÄHTEET	34

LIITTEET

Liite 1. Asiakaskysely

KUVIOT

Kuvio 1. Musiikki-cd-kokoelman suuruus Kangasalan ja Ylöjärven kirjastoissa vuosina 2011-2016.	20
Kuvio 2. Musiikki-cd-levyjen hankintamäärä vuosittain 2011-2016.	22

Kuvio 3. Musiikki-cd-levyjen lainausmäärät vuosittain Kangasalan ja Ylöjärven kirjastoissa 2011-2016.	24
Kuvio 4. Musiikki-cd-levyjen poistomäärät vuosittain 2011-2016.	26
Kuvio 5. Musiikki-cd-levyjen varastointimäärät 2011-2016.	28

TAULUKOT

Taulukko 1. Musiikki-cd-kokoelma musiikkilajeittain 2011-2016.	21
Taulukko 2. Musiikki-cd-levyjen hankintamäärät musiikkilajeittain 2011-2016.	23
Taulukko 3. Musiikki-cd-levyjen lainausmäärät musiikkilajeittain 2011-2016.	25
Taulukko 4. Musiikki-cd-levyjen poistot musiikkilajeittain 2011-2016.	27
Taulukko 5. Varastossa olevat musiikki-cd-levyt musiikkilajeittain 2011-2016.	29

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee Kangasalan pääkirjaston musiikkiosaston musiikkikokoelman arviointia ja musiikkikirjastojen tulevaisuutta. Tarkoituksena on selvittää haluavatko asiakkaat tulevaisuudessakin lainata musiikkia kirjastosta. Tutkin myös onko kokoelma sellainen, mitä ihmiset haluavat lainata. Tilastojen avulla selvitetään, miten musiikin lainaus Kangasalan pääkirjastossa on kehittynyt viime vuosina. Asiakaskyselyn avulla selvitin myös, mitä asiakkaat toivovat tulevaisuudessa Kangasalan pääkirjaston musiikkiosastolta ja minkälaiden kanavien kautta he hankkivat kuuntelemaansa musiikin. Tarkoituksena on selvittää onko kirjasto yksi tärkeimmistä musiikin hankintakanavista. Tämän tutkimuksen on tarkoitus antaa suuntaviivoja kokoelmanhoitoon ja musiikkiosaston tulevaisuudensuunnitteluun.

Tässä opinnäytetyössä käytetään menetelminä tilastoja sekä asiakaskyselyä. Kokoelmaa on arvioitu tilastojen perusteella, sekä kysytty asiakaskyselyn avulla asiakkaiden musiikinkuuntelutottumuksista ja toiveista.

Päädyin aiheeseen, koska musiikkikirjastot elävät murroksessa ja nykyiset kirjaston ja etenkin musiikkikirjaston asiakkaat täytyy yrittää pitää asiakkaina tulevaisuudessakin. Ilman asiakkaita ei kirjaston toiminnalla ole merkitystä. Valitsin kohteeksi Kangasalan pääkirjaston sen vuoksi, että se on Kangasalan kirjastoista ainoa, jolla on erillinen musiikki- ja taideosasto. Sillä on myös erillinen määräraha musiikki- ja taideaineiston hankintaan. Työskentelen itse Kangasalan pääkirjastossa, joten valinta oli myös sen osalta looginen.

Kangasalan kirjasto kuuluu Pirkanmaan kirjastojen kirjastokimppaan (PIKI). PIKI -kirjastoihin kuuluvat kaikki Pirkanmaan 22 kunnankirjastoa, joilla on yhteensä yli 70 toimipaikkaa. Pirkanmaan alueella on asukkaita yli 500 000. Kirjastoilla on yhteiset käytösäännöt, yhtenäiset maksut ja yhteinen seutukuljetus, joka toimittaa aineistoa piki-kirjastojen välillä. Kirjastoilla on yhteinen Piki-koordinaattori, joka on palkattu hoitamaan kirjastojen yhteisiä asioita. Osaa asioista käsittelee koko Pikin tasolla, joten Piki-käsite esiintyy työssä useasti.

2 KIRJASTOJEN KOKOELMATYÖ

Kirjaston kokoelma koostuu kaikesta aineistosta, jota kirjasto tarjoaa asiakkailleen käyttöön, kuten kirjat, lehdet, äänitteet ym. (Saareslahti 1996, 9). Kokoelma tarkoittaa käytännössä mm. aineistojen hankkimista, identifioimista, budjetoimista ja kommunikointia (Wilén & Kortelainen 2007, 10). Kirjastojen kokoelmat muuttuvat jatkuvasti, paitsi että vanhoja aineistoja poistetaan ja uusia hankitaan, niin myös perinteisten tekstien ja äänitteiden muoto muuttuu koko ajan. Uusia formaatteja ja aineistomuotoja on tullut perinteisten tekstien rinnalle ja osa formaateista poistuu kokonaan ja osa taas lisää kirjastojen monimuotoisuutta. C-kasetit ovat lähes kokonaan jo hävinneet ja tilalle ovat tulleet cd-levyt, VHS-kasetit ovat hävinneet ja tilalle ovat tulleet dvd-levyt ja blu-ray-levyt ovat tulleet dvd-levyjen rinnalle. Fyysisten aikakaus- ja sanomalehtien rinnalle on tullut myös sähköisiä aineistoja kuten e-lehtiä. E-aineistot kaiken kaikkiaan yleistyvät pikkuhiljaa ja kirjastot tarjoavat asiakkailleen vuosi vuodelta enemmän myös sähköisiä kirjoja. Yleisen kirjaston tunnusmerkki on kokoelma, voidaan väittää, että ilman kokoelmaa ei ole kirjastoakaan (Wilén & Kortelainen 2007, 7).

Yleisten kirjastojen kokoelmat eivät ole identtisiä, vaan ne vaihtelevat, sillä kokoelman pitäisi heijastaa asiakaskunnan toiveita ja tarpeita. Jonkinlainen peruskokoelma pitää olla, mutta kysyntään pitäisi samalla pystyä vastaamaan. Kirjastolaki (1998) määrittää, että yleisen kirjaston tehtävä on palvella kaikkia yhteiskunnan jäseniä, joten kokoelmassa jokainen tulisi huomioida. Musiikkiaineisto ei sisällöltään vanhene, kuten jotkut tietokirjat, mutta uusia artisteja ilmestyy koko ajan ja paineet aineiston hankintaan kasvavat. Artistit painuvat hyvin pian unholaan sen jälkeen kun eivät ole enää julkisuudessa. Kokoelma muuttuu koko ajan ja sen täytyykin muuttua.

Kokoelmapolitiikka ohjaa kokoelmien ylläpitämisessä ja arvioinnissa. Kun kirjastolle on tehty oma kokoelmapolitiikka, on kokoelman kehittäminen ja ylläpitäminen helpompaa kun on selkeät raamit joiden mukaan toimia. Myös Piki-kirjastoilla on oma kokoelmapoliittinen linjaus tehtynä, jonka mukaan kaikkien Piki-kirjastojen tulisi toimia. Kokoelmapoliittisen linjauksen avulla on selkeämpää jaotella erikoiskokoelmat mitä kukin kirjasto säilyttää. Jokaisessa kirjastossa on oma paikalliskokoelma, jonka lisäksi esimerkiksi Urjalassa on Väinö Linna –kokoelma ja Lempäälässä Sakkola –kokoelma. Kokoelmapoliittisessa linjauksessa on myös määritelty kunkin Piki-kirjaston painopistealueita, kuten Urjalassa taidelasi ja Akaassa rautatiet. (Piki-kirjastojen kokoelmapoliittinen linjaus 2015).

Tämän avulla saadaan asiakkaiden saataville entistä laajempi kokoelma. Piki-yhteistyön ansiosta asiakkaat saavat helposti aineistoa mistä tahansa Piki-kirjastosta varaamalla. Tämä on hyvin kustannustehokasta, koska jokaisen kirjaston ei tarvitse hankkia ihan kaikkea aineistoa omaan kirjastoonsa. Pikin kokoelmapolitiikka ottaa kantaa musiikkiaineistoon vain poistojen ja varastoinnin osalta, ja siinäkin vain musiikkikirjallisuuden osalta. Cd-levyistä ei ole mainintaa.

Kelluva kokoelma on yksi esimerkki kirjastojen yhteisestä hankintapolitiikasta. Piki-kirjastoista muun muassa Tampere on ottanut sisäisen kellutuksen käyttöönsä. Kelluva kokoelma tarkoittaa sitä, että aineisto jää sen kirjaston kokoelmaan, johon se palautetaan, vaikka sen olisi hankkinut jokin toinen kirjasto. Tällä tavalla aineisto ei ole kuljetettavana pitkiä aikoja, vaan se on heti lainattavissa seuraavalle asiakkaalle. Tällä tavalla myös kirjastojen kokoelmat muotoutuvat sen mukaan mitä kyseisen kirjaston asiakkaat lainaavat. Kellutuksen yhtenä vaikutuksena voi olla myös kokoelman yksipuolistuminen. (Tampereen kaupunki, 2016). Kellutus ei välttämättä ole positiivinen asia. Yhdysvalloissa Nashvillen yleisessä kirjastossa kokeiltiin kellutusta ja tulokset, eivät olleet toivottuja. Negatiivisin muutos oli audiovisuaalisessa aineistossa, jonka lainaus laski 43% (Rutherford, 2016). Jyväskylän kaupunginkirjastoissa kellutus on ratkaistu niin, että kellutus on ositaitaista. Suurin osa musiikkikokoelmasta hankitaan ensin toimipisteiden omiin kokoelmiin, josta ne siirtyvät yhteiskokoelmaan 2-3 vuoden jälkeen hankinnasta (Martikainen, 2015).

2.1 Kokoelman hoito

Kokoelman hoidossa tärkeimmäksi asiaksi mielletään usein aineiston valinta ja hankinta. Muut kokoelmatyön vaiheet jäävät hyvin vähälle huomiolle, kuten poistot, varastointi ja kokoelmien arviointi. (Saareslahti 1996, 9). Kokoelman hoidossa on otettava huomioon laajempi kokonaisuus, jotta käsitys kokoelmasta pysyy yhtenäisenä ja kokoelma hallinnassa. Poistoja on tehtävä siinä missä uuden aineiston hankintaakin, jotta kokoelma säilyy sen kokoisena kuin tilat kokoelmalle on mitoitettu. Varastointi on myös oleellinen osa kokoelman hoitoa ja kokoelman arviointi on yksi oleellinen osa kokoelmatyötä. Paras tulos kokoelman hoidon kannalta saavutetaan, kun kokoelman hoidosta vastaavat ihmiset työskentelevät yhteistyössä kollegoiden ja käyttäjien kanssa (Wilén & Kortelainen 2007, 8). Pikin varastointiohjeessa mainitaan cd-levyjen osalta, että musiikkiaänitteitä varastoidaan vain poikkeustapauksissa, koska Helmetin musiikkiaineistoa varastoidaan Tikkurilaan, josta aineistoa saa kaukolainaksi.

Kaikki kokoelmia koskeva työ voidaan määritellä kokoelmien kehittämiseksi (Wilén & Kortelainen 2007, 10). Kaikki tehty kokoelmatyö kehittää kirjaston kokoelmaa johonkin suuntaan. Jotta työstä tulee kehittävää, on määriteltävä mitä ja miten työ tehdään. Näin kokoelmaa saadaan vietyä haluttuun suuntaan. Kirjastolla on tarjolla tietynlainen kokoelma ja asiakkaat haluavat tietynlaista aineistoa, näiden tulisi kohdata toisensa mahdollisimman hyvin. Kirjaston tulisi tyydyttää käyttäjiensä tarpeet mahdollisimman hyvin samalla kun se toteuttaa perustehtävänsä, varmistaa, että tieto hankitaan, organisoidaan, tarjotaan saatavaksi ja säilytetään (Wilén & Kortelainen 2007, 17).

2.2 Kokoelman arviointi

Kirjastoissa voidaan arvioida erilaisia toimintoja ja palveluja erilaisilla menetelmillä. Sekä laadullinen että määrällinen arviointi on hyvin tärkeää kirjastojen kehityksen kannalta. Kokoelmien arviointi on tärkeää, sillä arvioinnin avulla kirjastot saavat tietoa siitä, ovatko kokoelmat oikeanlaiset ja heidän asiakkaidensa tarpeisiin sopivat. Arvioinnin avulla myös huomataan kokoelman mahdolliset puutteet ja vajaukset. Arviointi ei ole itseisarvo, vaan on mietittävä mihin tietoa oikeasti tarvitsee. Arviointi on jatkuvaa kehittämistyötä. (Saraste 2008). Arvioinnista säädetään myös kirjastolaissa, sen mukaan kuntien pitää arvioida omaa kirjasto- ja tietopalveluansa. Arvioinnin tarkoitukset on vahtia palveluiden laatua ja taloudellisuutta. (Kirjastolaki 904/1998, 6§). Myös Kirjastoasetus (2013) määrittelee kirjastojen kokoelmien arviointia. Asetuksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa arvioida ja seurata kirjasto- ja tietopalveluja (Kirjastoasetus 2013 406/2013, 3§). Myös lääninhallitusten on lakisääteisesti yhteistyössä kyseisten ministeriöiden kanssa seurata ja edistää väestön tarvitsemia kirjasto- ja tietopalveluja sekä arvioida niiden saatavuutta ja laatua (Kirjastoasetus, 2013).

Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjaa kirjastojen hankintaa. Kirjastopoliittisen ohjelman laatusuosituksen mukaan kirjastojen uutuushankinta tulee olla vähintään 400 kirjaa / 1000 asukasta kohden, muun aineiston hankinta vähintään 100 / 1000 asukasta eli 1 / 5 hankinnoista ja sanoma- ja aikakauslehtiä tulee hankkia vähintään 15 vsk / 1000 asukasta, yhteensä vähintään 45 vuosikertaa (Yleisten kirjastojen laatusuositus, 2010, 26). Kaikki kirjastot eivät näihin suosituksiin yllä. Vuonna 2007 tehdyssä tutkimuksessa vain 40% kunnista hankki suositusmäärän uutta aineistoa. Tämä on kirjastoille hankala yhtälö kun ministeriö laatii suositukset, jotka pitäisi pystyä täyttämään sillä budjetilla, joka kirjastolle

annetaan. Sote-uudistus tulee vaikuttamaan myös kirjastoihin ja pienenä pelkona on, että kirjastojen resurssit aineistojen hankintaan tulevat supistumaan. Laatusuosituksessa ei ole erikseen määritelty musiikkiaineiston hankinnasta minkäänlaisia määrällisiä suosituksia erikseen.

Kokoelmien arviointiin ja ajantasaisuuteen vaikuttavat oleellisesti myös poistot. Vanhaa huonokuntoista ja vanhentunutta aineistoa pitää poistaa, jotta kokoelma pysyy sopivan kokoisena, ajantasaisena ja tasapainoisena. Kansainvälisen suosituksen mukaan vuosittaiset kirjahankinnat ja poistot ovat vähintään 8% kirjakokoelmista (Yleisten kirjastojen laatusuositus, 2010, 49). Laatusuosituksen mukaan poistojen suhteellinen osuus kokoelmien kokonaismäärästä vuonna 2009 oli keskimäärin 6,4%. Tässä Kangasalan kirjasto ei pääse valtakunnallisesti annettuihin arvoihin.

Asiakkaiden ja kokoelman ”täydellisyyden” lisäksi arvioinnin taloudellinen näkökulma on myös hyvin tärkeä. Jokaisella kirjastolla on omat määrärahasa, jotka sen pitäisi käyttää mahdollisimman tehokkaasti ja hyvin. Kannattavaa ei ole tuhata rahoja sellaiseen aineiston, joka makaa kirjaston hyllyssä menemättä kertaakaan lainaan.

Pääasiassa kokoelmien arvioinnin tarkoitukset voidaan jakaa kolmeen ryhmään: kokoelmatyö, mm. kokoelman laajuuden ymmärrys ja tilakysymysten ratkaiseminen, kokoelman kehittämispolitiikka, mm. kokoelman kehittämispolitiikka ja kehittämispolitiikan vaikuttavuuden mittaaminen ja talous, mm. työvoimaresurssit ja kustannus/hyötysuhteen arviointi (Mäkinen & Wilén, 1992, 10-11).

Kirjastojen kokoelmia voidaan arvioida erilaisilla menetelmillä. Kokoelmakeskeisiä menetelmiä ovat mm. tilastomenetelmä, impressionistinen tai asiantuntijamenetelmä ja listamenetelmä (Wilén & Kortelainen, 2007, 118). Tilastomenetelmällä tarkoitetaan sitä, että kokoelmaa mitataan erilaisilla luvuilla. Asiantuntijamenetelmä tarkoittaa sitä, että kokoelmaa arvioidaan jonkun asiantuntijan vaikutelmien perusteella. Listamenetelmällä mitataan kokoelmaa erilaisten listojen, kuten bibliografioiden avulla. Tässä työssä yhtenä arviointimenetelmänä käytetään tilastollista arviointia.

Käyttö- ja käyttäjäkeskeisiä menetelmiä ovat viiteanalyysi, jossa kokoelmia arvioidaan viitteiden avulla. Käyttötutkimuksessa kokoelmaa arvioidaan mm. lainauslukujen avulla. Käyttäjätutkimuksessa arvioidaan kokoelmaa käyttäjien mielipiteiden ja arvioiden perusteella (Wilén & Kortelainen, 2007, 119).

Arviointimenetelmissä on vielä erilaisia jakoperusteita. Tilastomenetelmä jaetaan kokoelmakeskeiseen, kvantitatiiviseen ja objektiiviseen osaan. Impressionistinen menetelmä jaetaan kokoelmakeskeiseen, kvalitatiiviseen ja subjektiiviseen osaan. Listamenetelmä jaetaan perusmuotoon ja viiteanalyysiin. Perusmuoto, joka on kokoelmakeskeinen, jaetaan lisäksi kvalitatiiviseen ja subjektiiviseen osaan. Viiteanalyysi, joka on käyttökeskeinen, jaetaan seuraavasti: kvantitatiivinen / kvalitatiivinen ja subjektiivinen / objektiivinen. Käyttötutkimus on käyttökeskeistä ja se on kvantitatiivista ja objektiivista. Käyttäjätutkimus on käyttäjäkeskeistä eli kvantitatiivista ja subjektiivista (Wilén & Kortelainen, 2007, 119).

Musiikkikokoelmien arvioinnissa pelkät lainaustilastot eivät kerro koko totuutta kokoelman tilasta. Huomioon tulee ottaa myös kokoelman rakenne, millaista musiikkia kokoelmassa on suhteessa lainausmäärään. Kokoelman varastointia on hyvä myös tutkia, koska aineistoa ei ole tarkoitettu varastoon seisomaan ilman lainauskertoja. Kokoelman kunto on myös hyvä ottaa huomioon, koska esimerkiksi toimimattomia cd-levyjä on turha pitää kokoelmassa. Musiikkiaineiston arvioinnissa on hyvä ottaa mukaan laadullinen arviointi, jonka avulla saadaan tietoa asiakkaan näkemyksistä ja kokemuksista käyttäjänä (Yleisten kirjastojen laatusuositus 2010, 21).

Olipa arviointitapa mikä tahansa, oleellista arvioinnissa on hankinta, kokoelma, poistot ja raha. Nämä kaikki tulevat jokaisessa arviointitavassa tavalla tai toisella ilmi. Kokoelmien arvioinnissa voi käyttää myös kokoelman fyysisen kunnon arviointia ja aineiston kiertonopeutta. Arviointia tehdessä kannattaa valita ainakin kaksi eri arviointimuotoa, jotta tulokset ovat mahdollisimman monipuoliset. Tässä työssä arviointimenetelminä ovat tilastollinen arviointi ja asiakaskysely. Fyysisen kunnon arviointi on myös hyvä keino kokoelman arvioinnissa, koska kokoelma voi olla kuinka laaja tahansa, mutta jos aineisto on huonossa kunnossa, ei se lisää kokoelman arvokkuutta tai paremmuutta. Asiakkaat varmasti arvostavat hyväkuntoista kokoelmaa enemmän kuin kokoelman laajuutta. Nykyisen seutuyhteistyön ansiosta asiakkailla on paremmat mahdollisuudet saada aineistoa myös muista kirjastoista. Tämän takia on oleellista, että esimerkiksi kirjat ovat lukukuntoisia, eivätkä sivut ole irtoneisia tai tekstiä sotkettu muistiinpanoilla. Tämä parantaa asiakkaan lukukokemusta.

Kokoelmia voidaan arvioida myös eri tasoilla. Arviointi voi olla kansainvälinen, kansallinen, alueellinen, seudullinen tai paikallinen (Yleisten kirjastojen laatusuositus, 2010, 19). Tietyn kirjaston kokoelmia arvioidessa on kyse paikallisesta arvioinnista. Jos taas ver-

taillaan esimerkiksi Piki-kirjastojen kokoelmia, on kyse seudullisesta arvioinnista. Arvioinnissa kannattaa aina käyttää sekä laadullista että määrällistä informaatiota, jotta tutkimustulos olisi mahdollisimman kattava ja laaja. Tässä työssä keskitytään pelkästään paikalliseen arviointiin.

Oikeiden arviointimenetelmien valitseminen on oleellista tutkimusta tehdessä. Jotta saadaan selville juuri se tieto mitä tutkimuksella haetaan, on tutkimusmenetelmien oltava oikeanlaiset. Kunkin menetelmän käyttökelpoisuus saadaan lopullisesti selville sitten kun tuloksia tutkitaan kunkin tutkimuksen erityisolosuhteet ja –rajoitukset huomioon ottaen (Mäkinen & Wilén, 1992, 17).

3 MUSIIKKIKIRJASTOT SUOMESSA

Tärkeä vuosi musiikkikirjastojen historiassa oli 1955, jolloin musiikkikirjastoseura perustettiin. Seuran keskeinen toimija oli Seppo Nummi, joka toimi seuran sihteerinä ja oli myös johtokunnan jäsen. Jäseninä on ollut niin musiikkialan ammattilaisia, kirjastonhoitajia kuin kulttuurielämän edustajiaakin. (Eloranta 2008, 32-33).

Musiikkikirjastojen historia ulottuu vuonna 1790 perustettuun Turun Soitannolliseen Seuraan. Musiikkikirjastotoimintaa on Suomessa ollut vuodesta 1958 alkaen, jolloin avattiin ensimmäinen musiikkiosasto Tampereella. Se sijaitsi Tammelan sivukirjastossa. (Eloranta 2008, 10). Musiikkikirjaston aloittaessa toimintansa, kokoelmassa oli lainattavissa noin 1200 nuottia ja partituureja hieman yli 1500 kappaletta (Eloranta 2008, 15). Helsinki sai oman musiikkiosaston vasta vuonna 1971 Töölön kirjastoon. (Poroila 2008, 5).

Nykyään erilliset musiikkikirjastot ovat harvinaisia. Tällaisia on kuitenkin vielä, kuten Sibelius-Akatemian musiikkikirjasto musiikkitalossa, joka on kaikille avoin kirjasto (Musiikkitalo 2016). Yleisesti musiikkikirjastot ovat pääkirjastojen yhteydessä olevia musiikkiosastoja, kuten maakuntakirjastoissa. Tampereen pääkirjasto Metsossa musiikkiosastolla on täysin oma tilansa. Metsossa järjestetään musiikkiosaston toimesta paljon musiikkiaiheisia tapahtumia, jotka ovat todella suosittuja (Peltari, 2015).

Nykypäivän musiikkikirjastot ovat paljon muutakin kuin musiikkiaineiston lainauspaikkoja ja musiikkitapahtumien tapahtumapaikkoja. Monet kirjastot tarjoavat asiakkailleen tiloja, joissa voi soittaa musiikkia, sekä myös äänittää omaa tuotantoa. Helmet-kirjastoissa on monipuoliset mahdollisuudet käyttää äänitysstudioita, mutta lisäksi tällainen mahdollisuus on myös Kouvolassa ja Lahdessa. (Musiikkikirjastot.fi).

Musiikinkuunteluformaatit ovat muuttuneet vuosien saatossa. Tietokoneiden, internetin ja älypuhelimien tulo on muuttanut musiikinkuuntelutapoja. Musiikintuottajien toimeksiannosta tutkimusyhtiö Consumer Compass – Kuluttajatieto Oy tutki 2014 huhtikuussa 16-54 –vuotiaiden suomalaisten musiikinkulutustapoja ja kuuntelutottumuksia. Tutkimuksen mukaan suoratoistopalvelujen käyttö kasvaa vahvasti. Tästä huolimatta vastaa-jille tärkein musiikinkuuntelulaite on autosoitin. Tämän jälkeen tulee tietokone ja vasta kolmantena älypuhelin. (Musiikkituottajat 2014). Kirjastot ovat tästä huolimatta tärkeitä paikkoja musiikintarjoajina. Esimerkiksi Spotifysta ei löydy kaikkea musiikkia ja kaikilla ei ole varaa ostaa nettimusiikkia (Yle 2015). Vaikka lainamäärät ovat laskeneet, lainausta

verratessa musiikkimyyntiin, levyjä lainataan edelleen suhteellisesti paljon. Vuonna 2015 musiikkiaänitteitä lainattiin koko maassa 3 899 878 kappaletta, joista 433 137 kappaletta Pirkanmaalla (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2016).

Musiikkiaineiston lainaamisen lisäksi kirjastot ovat kehittäneet uusia toimintamalleja. Kuten Rikkilä artikkelissaan (2015) mainitsee, musiikki on myös elävää musiikkia. Tampereella on pidetty pop-up –kirjastoja esimerkiksi Tampere Jazz Happeningissa. Myös Metso LIVE on saanut suuren suosion. Artistit käyvät kirjastossa esiintymässä, kirjastot sopivat hyvin myös keikkapaikoiksi. Ympäri Suomen on kehitetty perinteisen musiikkilainauksen rinnalle uusia konsepteja. Helsingissä kirjasto 10:n stagella toteutetaan osallistavia musiikkitapahtumia, joissa hyödynnetään myös kirjaston aineistokokoelmia. Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi live-konsertit, haastattelut ja yleisökeskustelut. (Peltari, 2015).

3.1 Musiikkikirjasto Kangasalla

Kangasala on kunta Pirkanmaalla, jossa oli vuoden 2015 lopussa 30 471 asukasta. Kangasalla on pääkirjaston lisäksi 3 sivukirjastoa ja kirjastoauto. (Suomen yleisten kirjastojen tilastot, 2016). Kangasalan pääkirjastossa fyysisiä käyntejä vuonna 2015 oli 181 669 kpl.

Kangasalan kunnankirjasto sai oman musiikkiosaston vuonna 1977, jolloin edellisvuonna Säästökeskuksen toiseen kerrokseen auenneen kirjaston oma 100 neliön musiikkiosasto sai omat tilat. Musiikkiosastolla oli alkuun 200 lainattavaa levyä. Myös piano hankittiin kirjastoon lahjoitusten avulla. Kangasalan oli neljäs Suomen kirjasto, jossa oli yleisölle tarkoitettu harjoituspiano. (Helen 2013, 132-135).

Tänä päivänä Kangasalan pääkirjastossa on yhdistetty musiikki- ja taideosasto. Osasto ei ole enää erillinen tila vaan osa yhtenäistä kirjastoa. Musiikkiosastolla on edelleen pianohuone ja musiikinkuuntelumahdollisuus asiakkaille.

Musiikkiosastolta löytyy aineisto YKL:n (yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmä) luokista 70 - 78. Kirjaston saneerauksen yhteydessä vuonna 2010 musiikkiaineisto sai rinnalleen taideaineiston, jolloin osasto muuttui musiikki- ja taideosastoksi. Kokonaisuudessaan aineistoa osastolla on (tilanne 30.9.2016) 20 321 nidettä. Se on 23% koko Kangasalan pääkirjaston kokoelmasta. Lasten musiikkiaineisto on lastenosastolla erikseen, joten niitä ei ole laskettu musiikkiosaston kokoelmaan.

”Kirjasto hankkii kulttuurisesti merkittävää ja monipuolista musiikkiaineistoa, edustavan valikoiman musiikin eri lajeja, eri aikakausia ja eri tyyliuuntia; sekä asemansa vakiinnuttaneita klassikkoja, että ajankohtaisia uusia teoksia. Musiikkiosaston pääpaino on äänitteiden hankinnassa.” Näin sanotaan Kangasalan kirjaston määrittelemässä musiikkiaineiston valintaperiaatteessa, joka on vuodelta 2013. Asiakkaat voivat jättää hankintaehdotuksia, jotka käsitellään yksitellen ja mietitään hankitaanko levy vai ei. Hankinnoissa otetaan huomioon myös seudullinen yhteistyö. Jokaista levyä ei tarvitse olla jokaisessa kirjastossa, koska yhteistyön ansiosta aineistot kulkevat sujuvasti piki-kirjastojen välillä. Tämä antaa kirjastoille mahdollisuuden myös erikoistua johonkin tiettyyn musiikkilajiin.

Kangasalan kirjaston Kangasala-kokoelmaa ylläpidetään myös musiikkiaineiston osalta. Kokoelmaan hankitaan yksi kappale paikallisten julkaisemia levytyksiä tai muuta musiikkiaineistoa. Kangasala-kokoelma sisältää kangasalalaisten kirjailijoiden kaunokirjallisuutta ja Kangasalaa koskevaa tietokirjallisuutta. Kirjojen lisäksi kokoelmaan kuuluu nuotteja, äänitteitä, VHS-kasetteja, mikrofilmejä, -kortteja, lehtiä ja lehtileikkeitä. Kangasala-kokoelmassa on 27 kappaletta cd-levyjä.

Uuden yhteistyökumppanin kirjasto, ja varsinkin musiikkiosasto, sai vuonna 2015 kun kirjaston naapuriin avattiin Kangasala-talo. Se on kulttuurikeskus, jossa on konserttisali, Kimmo Pyykkö museo, galleria, valtuustosalin ja kunnanhallituksen kokoustila (Kangasala-talo, 2016). Tämä avasi aivan uuden mahdollisuuden tehdä musiikillista yhteistyötä. Osittain tätä on jo tehtykin järjestämällä taiteilijatapaamisia kirjastolla ja lastenkonsertti Kangasala-talossa.

3.2 Kirjastojen tarjoamia musiikkipalveluja

Muutoksia palveluihinsa kirjastot ovat hakeneet tarjoamalla asiakkailleen maksuttomia, internetin kautta toimivia musiikinkuuntelupalveluita. Osa palveluista on kirjastoille maksullisia. Asiakkaille ne kuitenkin ovat ilmaisia. Palveluihin vaaditaan kuitenkin kirjautuminen, joka useimmiten onnistuu kirjastokortin numerolla ja tunnusluvulla. Asiakkaille tarjottavat musiikkipalvelut vaihtelevat kirjastoittain. Nämä kaikki alla esitetyt palvelut ovat käytettävissä Piki-kirjastojen asiakkaille.

Naxos

Naxos -musiikkipalvelussa on neljä erilaista osiota. Naxos Music Library on musiikin online-kuuntelupalvelu, jonka kautta voi kuunnella taidemusiikkia. Lisäksi siellä on jonkin verran jazzia ja etnomusiikkia. Naxos Music Library on mahdollista ladata sovelluksena myös älypuhelimeen. (Piki-verkkokirjasto 2016a).

Naxos Music Library Jazz -palvelu on nimensä mukaisesti jazz-musiikin online-kuuntelupalvelu. Tämänkin palvelun voi ladata sovelluksena älypuhelimeen. (Piki-verkkokirjasto 2016b).

Naxos Video Library on palvelu, jossa voi katsella ja kuunnella oopperataltiointeja, dokumentteja, baletteja ja konsertteja. Pääpaino on klassisessa musiikissa, mutta jonkin verran löytyy myös jazzia. (Piki-verkkokirjasto 2016c)

Naxos Music World Libraryssa on maailmanmusiikkia jopa 1500 eri kulttuuriryhmästä. Palvelu toimii suoratoistona. (Piki-verkkokirjasto 2016d).

Kaikissa näissä palveluissa on käyttäjien määrä rajoitettu. Esimerkiksi Piki-kirjastojen kautta NML:ssa voi yhtä aikaa olla maksimissaan 10 kuuntelijaa ja NMWL:ssa 4 kuuntelijaa. Palveluihin kirjaudutaan kirjastokortin numerolla.

Fono

Fono.fi on kirjastojen käyttöön suunnattu Yle arkiston tietokanta. Sieltä löytyvät tiedot kaikista Yle arkistoon vuodesta 1974 lähtien hankituista levyistä. Kaupallisten äänilevyjen lisäksi Fonosta löytyy kaikki Yleisradion kantanauhat, jotka ovat musiikkitalenteita, joihin Yleisradio on hankkinut pysyvät radiointioikeudet. (Yle arkisto 2016)

Näiden musiikinkuuntelupalveluiden lisäksi tarjolla on monia erilaisia musiikin hakemistopalveluja, kuten All Music, josta löytyy tietoja populaari- ja taidemusiikin äänitteistä ja artisteista.

4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämä työ on kehittämistutkimus. Kanasen (2015, 11-12) mukaan kehittämistutkimuksessa pyritään muutokseen, joka tarkoittaa ongelman poistamista parantunutta olotilaa. Ojasalon, Moilasen ja Ritalahden (2009, 23) mukaan kehittämistyö voi olla toimimista suunnittelun, toteutuksen tai arvioinnin apuna. Tarkoitukseni onkin tutkia Kangasalan pääkirjaston musiikki-cd -kokoelman tämän hetkistä tilaa ja sitä mihin suuntaan sitä pitää kehittää. Kanasen (2012, 19) mukaan kehittämistutkimus lähtee tarpeesta muutokseen, jonka tavoitteena on suunta parempaan. Kehittämistutkimuksessa yhdistyvät kvalitatiiviset ja kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät. Tarve tälle tutkimukselle on tullut musiikkiaineistojen vähenevästä lainauksesta. Tutkimuksessa on vain osa musiikkiaineistoa, mutta cd-levyt kattavat Kangasalan pääkirjastossa 50% musiikkiosaston kokoelmasta. Tutkimuksen kohteena on puolet musiikkiosaston kokoelmasta.

Ojasalo, Moilanen ja Ritalahti (2009, 24-48) jaottelevat kehittämistyön kuuteen eri vaiheeseen:

1. Mielekkään kohteen ja alustavan tavoitteen määrittely.
2. Tiedon hankkiminen ja arvioiminen.
3. Kehittämistehtävän määrittäminen.
4. Tietoperustan laatiminen sekä lähestymistavan ja menetelmien suunnittelu.
5. Kehittämishankkeen toteuttaminen ja julkistaminen eri muodoissa.
6. Kehittämisprosessin ja lopputuloksen arviointi.

Koko prosessin ajan tulee myös huolehtia muun muassa kriittisyydestä, eettisyydestä, analyyttisyydestä ja järjestelmällisyydestä.

Toikko & Rantanen (2009, 14-16) puhuvat kehittämistoiminnasta, jonka avulla tähdätään ennalta määrätyn tavoitteen saavuttamiseen tai koko organisaation yhteisten toimintatapojen selkeyttämiseen. Ennen kaikkea se on käytännönläheistä asioiden korjaamista, parantamista ja edistämistä. Kehittämistutkimuksessa pyritään käytännönläheiseen tiedontuotantoon, jonka on tarkoitus auttaa kehittämistutkimuksen tekemisessä (Toikko & Rantanen 2009, 113). Kokoelman arviointi on käytännönläheistä tutkimuksen tekemistä ja sen tarkoitus on vaikuttaa käytännön työhön ja olla siinä apuna ja tukena.

Arvioin kokoelmaa sekä tilastollisesti että asiakaskyselyn avulla. Tilastojen avulla selvitin millainen musiikki-cd -kokoelma Kangasalan pääkirjastossa tällä hetkellä on ja millaiset lainausmäärät levyillä on. Tämä antaa osviittaa siihen, mihin suuntaan kokoelmaa pitäisi kehittää. Arvioinnissa on mukana vain musiikkiosastolla olevat cd-levyt. Lastenosastolla olevat levyt on rajattu pois, koska arviointi suuntautuu pelkästään musiikkiosastolle. Asiakaskyselyn avulla selvitin mitä mieltä asiakkaat ovat nykyisestä musiikkiosastosta ja millaisia toiveita heillä on musiikkiosastolle tulevaisuudessa. Selvitin myös mitä musiikin-hankintakanavia asiakkaat käyttävät kuunneltavan musiikin hankintaan.

Kaikki esitetyt tilastot ja luvut on otettu Aurora-kirjastojärjestelmästä. Kuvioissa ja taulukoissa olevat vuoden 2016 lukemat on otettu 30.9.2016. Se ei vastaa koko vuoden tilastoa, mutta halusin ottaa kuluvan vuoden mukaan, koska vuodesta on kulunut jo kolmannes ja luku on aika hyvin suuntaa antava kyseisen vuoden osalta. Vertailuarvoksi kokoelmatilastossa ja lainaustilastossa otin Ylöjärven kaupunginkirjaston vastaavat lukemat, jotta saan vertailukohdan näihin lukuihin. Ylöjärvi kuuluu samaan Piki-kimppaan Kangasalan kanssa ja on asukasluvultaan saman kokoinen. Jotta vertailukohta on mahdollisimman samanlainen paikkakuntien välillä, koskevat Ylöjärven luvut niin ikään pääkirjaston musiikkiosaston musiikki-cd -levyjä.

Luvun 6, taulukoissa 1-5 on esitetty erilaisia tilastoja musiikkilajeittain. Jaottelu on tehty seuraaviin kategorioihin: Klassinen musiikki, kansanmusiikki, viihdemusiikki, populaarimusiikki yleisesti, josta olen ottanut erikseen tarkasteluun suositut luokat pop-musiikki, rock-musiikki, heavy, rap ja bluesin ja jazz. Taulukoissa olevien lukumäärien lisäksi luvun alla suluissa on jokaisen musiikkilajin prosentuaalinen osuus kyseisen vuoden kokonaismäärästä. Prosenttiluvut on pyöristetty lähimpään kokonaislukuun pyöristyssäännön mukaisesti.

Järjestin Kangasalan pääkirjastossa asiakaskyselyn, jonka tarkoituksena oli selvittää Kangasalan pääkirjaston musiikkikokoelman nykyistä käyttöä ja asiakkaiden toiveita tulevaisuuden musiikkiosaston kehittämiseksi. Asiakkailla oli mahdollisuus toukokuun ajan vastata kyselyyn (Liite 1). Tämän perusteella Kangasalan kirjasto voi kehittää toimintaansa ja palvelujaan paremmin asiakkaiden toiveita vastaavaksi.

Toteutin kyselyn kahdella eri tavalla. Asiakkailla oli mahdollisuus vastata kyselyyn kirjastossa paikan päällä vastaamalla paperiversioon tai internetin kautta täyttämällä Webropol-kyselylomake. Kirjastossa paperisia lomakkeita oli kahdessa paikassa. Internetissä

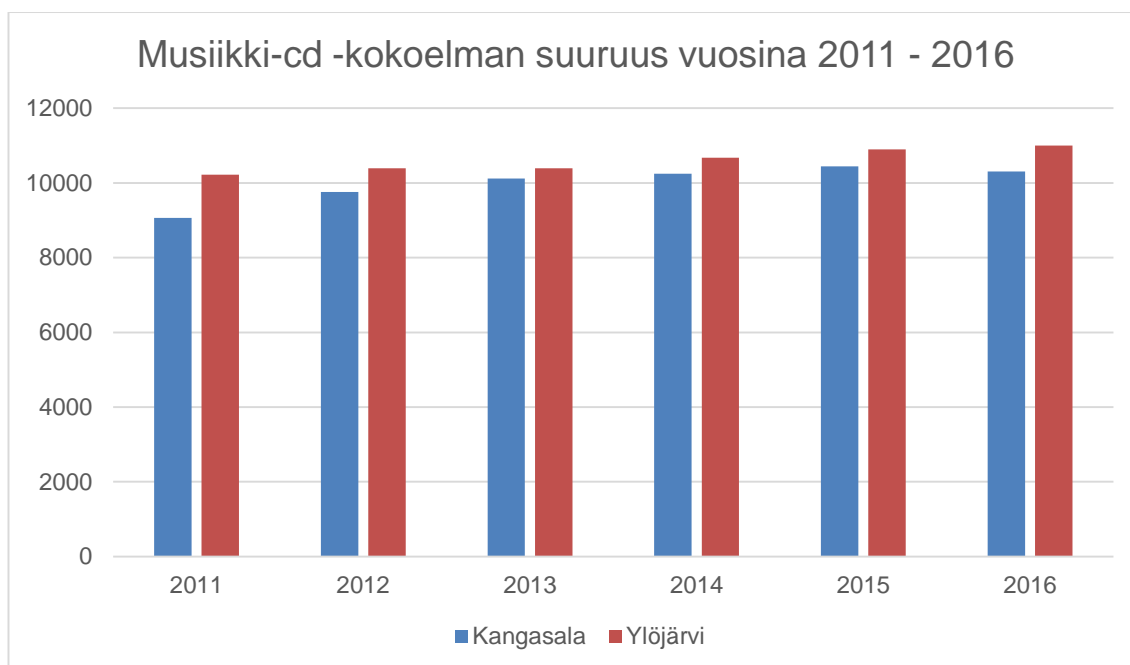
olevaa kyselylomaketta mainostettiin kirjaston omalla nettisivulla sekä kirjaston Facebook -sivulla. Molemmilla sivustoilla oli linkki, jonka kautta pääsi avoimeen kyselyyn.

Vastauksia tuli koko kuukauden aikana yhteensä 29 kpl, joista 22 oli kirjastossa paikan päällä vastanneita ja 7 kpl internetin kautta vastanneita. Vastaajien vähäisen määrän vuoksi tulokset ovat vain suuntaa antavia. Odotin enemmän vastauksia, koska kirjastossa käy päivittäin useampi sata ihmistä. Moni vastaajista oli kuitenkin vastannut kohdan 10 kysymykseen siitä, mitä toivoo tulevaisuudessa kirjaston musiikkipalveluilta. Tämän pohjalta kirjasto pystyy ainakin osittain vastaamaan asiakkaiden toiveisiin.

5 KANGASALAN PÄÄKIRJASTON MUSIIKKI-CD-KOKOELMAN ARVIOINTI

5.1. Kokoelma

Musiikkiosaston kokoelmassa 30.9.2016 on 20321 nidettä. Näistä 10304 kpl on musiikki-cd -levyjä. Cd-levyjen osuus koko osaston kokoelmasta on 51 %. Kyseessä on puolet koko osaston kokoelmasta. Koko pääkirjaston kokoelmasta musiikkiosaston cd-levyjen osuus on 12 %.

Kuvio 1. Musiikki-cd-kokoelman suuruus Kangasalan ja Ylöjärven kirjastoissa vuosina 2011-2016.

Vertailuksi Kangasalan kokoelman suuruudelle otin rinnalle Ylöjärven kokoelman, koska halusin vertailukohdan, johon verrata Kangasalan kirjaston kokoelman suuruutta. Kangasalan kokoelma on pysynyt vuosi vuodelta hieman pienempänä kuin Ylöjärven kokoelma. Suurta eroa niissä ei kuitenkaan ole ja suhde pysyy suunnilleen samana koko ajan. Kangasalan on hieman kirinyt kokoelman suuruudessa Ylöjärveä kiinni. Ylöjärvellä kokoelma hieman kasvaa vuosi vuodelta. Kangasalla kasvua on ollut vuoteen 2015 asti.

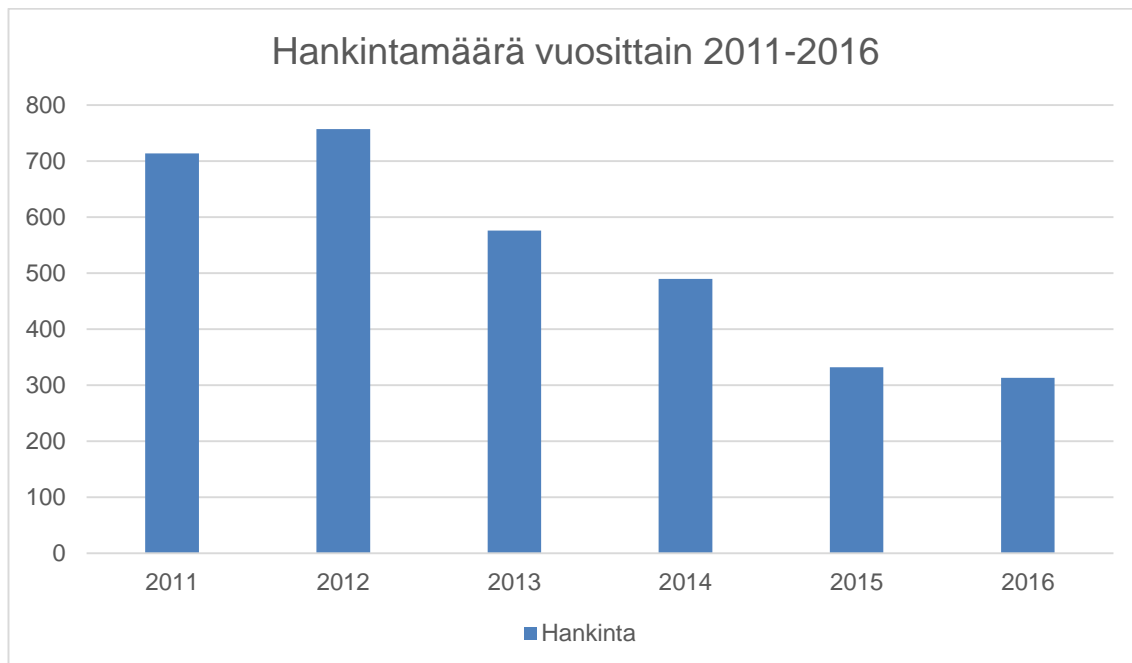
Nyt 2016 kokoelman suuruus on hieman pienempi kuin edellisenä vuonna. Täytyy kuitenkin muistaa, että kokoelma ehtii kasvaa vielä kolmen kuukauden ajan. Kaiken kaikkiaan kokoelman suuruus on aika lailla sama molemmissa paikoissa.

Taulukko 1. Musiikki-cd-kokoelma musiikkilajeittain 2011-2016.

KOKOELMA	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Klassinen musiikki	2029 (22%)	2144 (23%)	2207 (22%)	2142 (21%)	2159 (21%)	2107 (21%)
Kansanmusiikki	375 (4%)	395 (4%)	402 (4%)	375 (4%)	377 (4%)	384 (4%)
Viihdemusiikki	1526 (17%)	1617 (17%)	1701 (17%)	1755 (18%)	1785 (18%)	1805 (18%)
Blues & Jazz	711 (8%)	782 (8%)	791 (8%)	806 (8%)	825 (8%)	784 (8%)
Pop-musiikki	911 (10%)	981 (10%)	1036 (10%)	1086 (11%)	1130 (11%)	1094 (11%)
Rock-musiikki	1630 (18%)	1770 (19%)	1840 (19%)	1891 (19%)	1935 (19%)	1839 (18%)
Heavy	377 (4%)	424 (4%)	451 (5%)	465 (5%)	478 (5%)	485 (5%)
Rap	105 (1%)	120 (1%)	132 (1%)	142 (1%)	153 (2%)	165 (2%)
Muu populaarimusiikki	1169 (13%)	1265 (13%)	1318 (13%)	1338 (13%)	1357 (13%)	1390 (14%)

Taulukossa 1 on jaoteltu koko musiikki-cd –kokoelma musiikkilajeittain. Siitä saa hyvän kuvan siitä, millainen kokoelma sisällöltään oikeasti on. Taulukon mukaan määrällisesti suurimmat musiikkilajit ovat klassinen- ja viihde- ja rock-musiikki. Klassisen musiikin kokoelma on kuitenkin määrällisesti pienentynyt paljon vuodesta 2011. Prosentuaalinen osuus kokoelmasta ei ole kuitenkaan muuttunut kuin yhdellä prosenttiyksiköllä. Prosentuaalisesti suuria muutoksia ei ole missään musiikkilajissa havaittavissa.

5.2 Hankinta

Kuvio 2. Musiikki-cd-levyjen hankintamäärä vuosittain 2011-2016.

Hankintamäärät ovat laskeneet tasaisesti vuodesta 2013 alkaen, kuten kuvio 2 osoittaa. Osansa hankintamäärien putoamiseen on lainamäärien laskulla. Lainaustmääristä lisää luvussa 5.2. Vaikka hankintamäärä putoaa vuosi vuodelta, ei lasku ole tasaista. Vuodesta 2012 vuoteen 2013 pudotus on ollut huima 181 kappaletta. Samoin vuodesta 2014 vuoteen 2015 pudotusta on 158 kappaletta. Muuten lasku on ollut maltillisempaa. Prosentuaalisesti kokoelma on pienentynyt vuodesta 2011 vuoteen 2015 peräti 115 prosentilla. Ja huippuvuodesta 2012 vuoteen 2015 128 prosentilla. Kokonaisuudessaan suunta on selkeästi se, että kokoelma pienenee vuosi vuodelta.

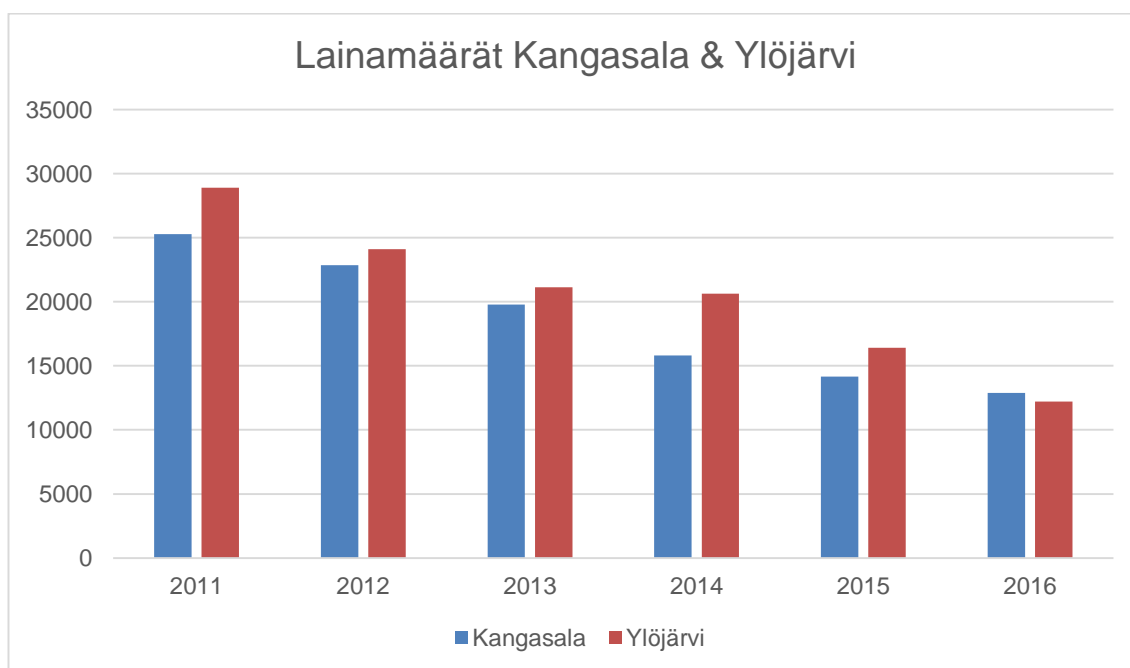
Taulukko 2. Musiikki-cd-levyjen hankintamäärät musiikkilajeittain 2011-2016.

HANKINTA	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Klassinen musiikki	138 (20%)	141 (19%)	79 (14%)	60 (12%)	48 (14%)	26 (8%)
Kansan-musiikki	15 (2%)	20 (3%)	9 (2%)	7 (1%)	3 (1%)	7 (2%)
Viihdemusiikki	97 (14%)	100 (13%)	87 (15%)	92 (19%)	47 (14%)	34 (11%)
Blues & Jazz	64 (9%)	74 (10%)	45 (8%)	35 (7%)	22 (7%)	18 (6%)
Popmusiikki	94 (13%)	96 (13%)	89 (15%)	83 (17%)	54 (16%)	39 (12%)
Rock	127 (18%)	150 (20%)	130 (23%)	105 (21%)	69 (21%)	87 (28%)
Heavy rock	36 (5%)	49 (6%)	36 (6%)	24 (5%)	23 (7%)	32 (10%)
Rap	19 (3%)	15 (2%)	13 (2%)	16 (3%)	14 (4%)	14 (4%)
Muu populaarimusiikki	107 (15%)	112 (15%)	88 (15%)	68 (14%)	52 (16%)	56 (18%)

Taulukosta 2 nähdään cd-levyjen hankintamäärät musiikkilajeittain. Prosentuaalisesti eniten on hankittu rock-levyjä, joka on kokoelmaltaankin toiseksi isoin luokka taulukossa esitellyistä musiikkityyleistä. Toiseksi eniten on hankittu muuta populaarimusiikkia. Huomattavaa on klassisen musiikin hankinnan lasku. Vuonna 2011 klassista musiikkia hankittiin 20% koko hankintamäärästä kun taas vuonna 2016 vastaava luku on 8%. Taulukosta näkyy selvästi se, että jokaisen musiikkilajin hankintamäärät ovat pudonneet paljon. Tämä näkyy selvimmin kappalemääriä vertailemalla, prosentuaalisesti muutos ei ole näkyvissä.

5.2 Lainausta

Cd-levyjen lainaus Kangasalan kirjastossa on selvästi laskussa niin kuin kuviosta 3 näkyy. Lainaustilastoon otin vertailuksi myös Ylöjärven kirjaston lainausluvut, joista saa vertailukohdan Kangasalan kirjaston lainausmäärille. Kangasalla lainaus on muina vuosina pienempää kuin Ylöjärvellä, lukuun ottamatta vuotta 2016. Lukema voi tosin muuttua, koska tältä vuodelta ei ole koko vuoden lukemaa, mutta suunta näyttäisi olevan se, että Kangasala menee lainausmäärissä Ylöjärven ohitse. Kokonaisuudessaan lainausluvut ovat aika lähellä toisiaan lukuun ottamatta vuotta 2014, jolloin Kangasalla lainaus alkoi laskemaan nopeasti ja paljon.

Kuvio 3. Musiikki-cd-levyjen lainausmäärät vuosittain Kangasalan ja Ylöjärven kirjastoissa 2011-2016.

Taulukosta 3 näkyy kuinka cd-levyjen lainausmäärät ovat kehittyneet vuodesta 2011 vuoteen 2016 kunkin musiikkilajin kohdalla. Kokonaislainauksen laskiessa on samoin käynyt myös lähes kaikille musiikkilajeille. Poikkeuksena on kuitenkin pop-musiikki ja rap. Näiden lainaus on noussut sekä määrällisesti, että prosentuaalisesti. Eniten on laskenut klassisen musiikin ja kansanmusiikin lainaus. Jälleen prosentuaalisesti verrattuna lasku ei ollen minkään musiikkilajin kohdalla suurta, mutta määrällisesti lasku on iso.

Taulukko 3. Musiikki-cd-levyjen lainausmäärät musiikkilajeittain 2011-2016.

LAINAUS	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Klassinen musiikki	3051 (13%)	2913 (14%)	2112 (11%)	1937 (13%)	1805 (13%)	1322 (11%)
Kansan-musiikki	705 (3%)	653 (3%)	360 (2%)	278 (2%)	254 (2%)	149 (1%)
Viihdemusiikki	5142 (22%)	4965 (23%)	4697 (25%)	3711 (24%)	3050 (23%)	2546 (20%)
Blues & Jazz	1579 (7%)	1286 (6%)	1352 (7%)	988 (7%)	883 (7%)	703 (6%)
Pop-musiikki	2848 (12%)	2464 (12%)	2554 (13%)	2366 (16%)	2095 (15%)	2363 (19%)
Rock-musiikki	4981 (21%)	4002 (19%)	3760 (20%)	2854 (19%)	2654 (20%)	2522 (20%)
Heavy	1785 (8%)	1398 (7%)	1250 (7%)	853 (6%)	923 (7%)	912 (7%)
Rap	374 (2%)	318 (1%)	276 (1%)	280 (2%)	261 (2%)	387 (3%)
Muu populaarimusiikki	3075 (13%)	3421 (16%)	2666 (14%)	1915 (13%)	1613 (12%)	1569 (13%)

5.3 Poistot

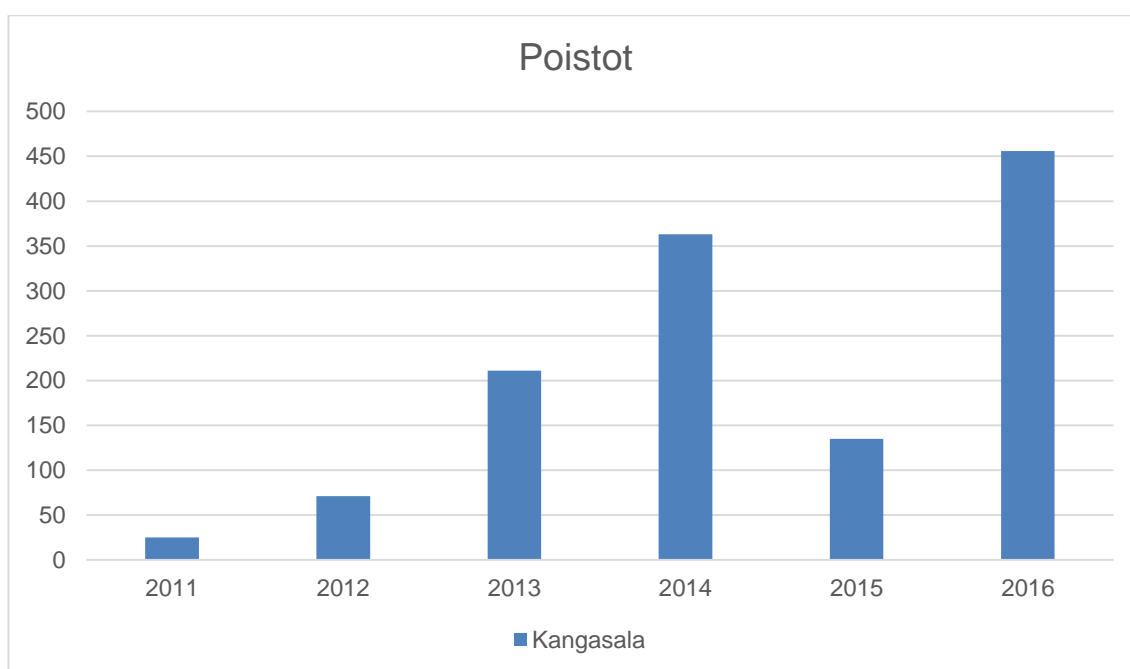
Musiikki-cd -levyjen poistomäärät vaihtelevat paljon vuosittain (Kuvio 4). Syitä vaihtelun suuruuteen on monia, mutta osa selittyy kirjaston remontilla ja ahkeralla kokoelmatyöllä. Vuonna 2016 muutoksia musiikkiosastolla on tehty paljon ja tämän myötä aineistoa on jouduttu poistamaan enemmän kuin aikaisempina vuosina. Nuortenosaston viedessä tilaa musiikkiosastolta on aineistoa jouduttu karsimaan.

Vuoden 2011 pieni poistomäärä selittyy osin sillä, että kirjaston saneeraus valmistui vuoden 2010 syyskuussa. Musiikkiosasto oli toiminut lähes vuoden vain pienellä lainakokoelmalla, joka oli saanut pienen tilan kirjaston uudisrakennuksen puolelta remontin

ajaksi. Suurin osa aineistosta oli laatikoissa kellarissa, koska kaikkea ei saanut asiakkaille esille. Tämä heijastui vielä pitkälle seuraavaan vuoteen, vaikka musiikkiosasto olikin jo saanut oman tilan ja aineiston esille. Tavaraa jäi kellariin eikä sitä ehditty heti käydä läpi.

Yksi syy poistotilastojen suurelle vaihtelulle on myös se, että musiikki ei vanhene. Se ei ole siis ole syy poistaa aineistoa. Joistain artisteista tosin aika ajaa ohi, jonka jälkeen levyt jäävät hyllyyn makaan, joka taas on syy aineiston poistamiselle. Melkeinpä ainoat syyt poistamiselle ovat aineiston huono kunto tai se, että aineistoa ei ole pitkään aikaan lainattu. Kaikkea ei kuitenkaan voi poistaa, koska tietynlainen peruskokoelma täytyy kuitenkin olla. Lainaamattomuus ei siis välttämättä ole peruste poistojen tekemiselle.

Tilanahtaus on myös johtanut suuriin poistoihin. Aikaisemmin hyllyt olivat niin täynnä, että aineistoa ei pystynyt kunnolla selaamaan. Tehtyjen poistojen ja varastoon siirtämisen jälkeen hyllyt ovat asiakasystävällisemmät kun aineiston selailu onnistuu paremmin.

Kuvio 4. Musiikki-cd-levyjen poistomäärät vuosittain 2011-2016.

Poistomäärä on vuosi vuodelta kasvanut, lukuunottamatta vuoden 2015 notkahdusta (Kuvio 4). Varsinkin kuluvana vuonna poistoja on tehty runsaasti verrattuna aikaisempiin vuosiin. Tämä poistomäärä ei ole kuitenkaan niin radikaali, että olisi suuresti vaikuttanut

kokonaiskokoelman suuruuteen. Poistomäärien vaihtelu vuosittain on kuitenkin harvinaisen suurta.

Taulukko 4. Musiikki-cd-levyjen poistot musiikkilajeittain 2011-2016.

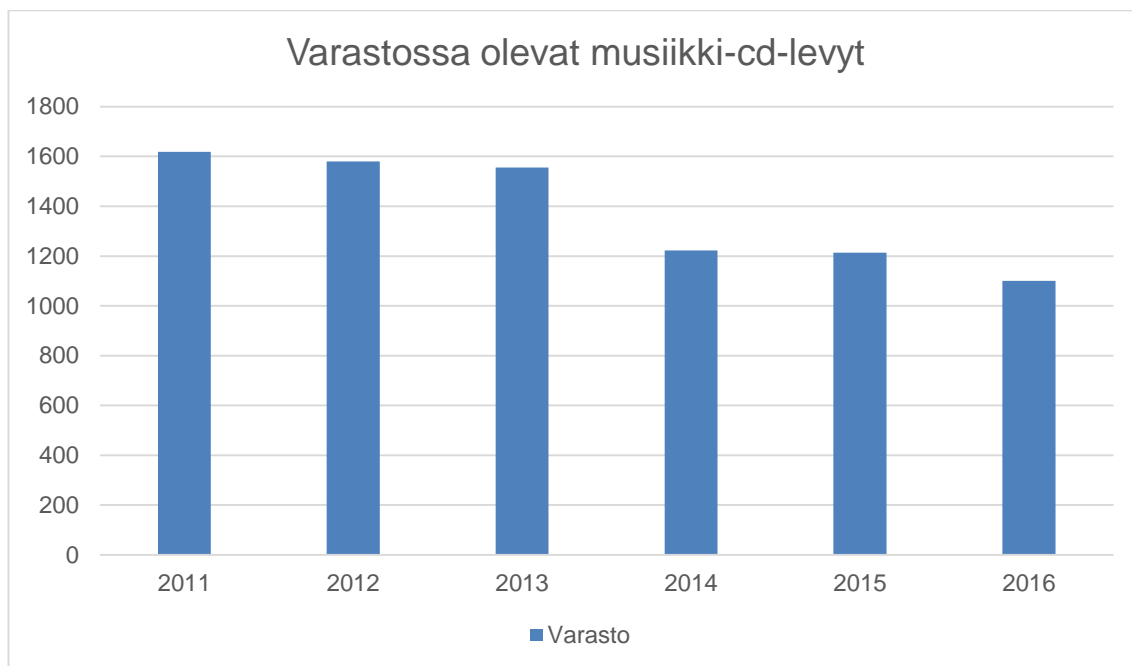
POISTOT	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Klassinen musiikki	4 (16%)	15 (21%)	10 (6%)	118 (34%)	29 (23%)	76 (17%)
Kansan-musiikki	0 (0%)	0 (0%)	2 (1%)	34 (10%)	1 (1%)	0 (0%)
Viihdemusiikki	3 (12%)	9 (13%)	3 (2%)	38 (11%)	17 (13%)	14 (3%)
Blues & Jazz	2 (8%)	3 (4%)	36 (20%)	20 (6%)	3 (2%)	59 (13%)
Pop-musiikki	5 (20%)	26 (37%)	34 (19%)	33 (9%)	10 (8%)	75 (16%)
Rock-musiikki	8 (32%)	10 (14%)	60 (34%)	54 (16%)	25 (20%)	183 (40%)
Heavy	1 (4%)	2 (3%)	9 (5%)	10 (3%)	10 (8%)	25 (5%)
Rap	0 (0%)	0 (0%)	1 (0%)	6 (2%)	3 (2%)	2 (1%)
Muu populaarimusiikki	2 (8%)	6 (8%)	24 (13%)	35 (10%)	30 (23%)	21 (5%)

Taulukko 4 osoittaa, että määrällisesti eniten on poistettu klassista musiikkia ja rock-musiikkia. Kokoelmaltaan nämä kaksi musiikkilajia ovat suurimmat, joten poistomäärät ovat siinä suhteessa linjassa kokoelman suuruuden kanssa.

Sekä määrällisesti, että prosentuaalisesti vähiten on tehty poistoja rap-musiikista. Kansanmusiikin poistomäärät ovat myös pienet lukuun ottamatta vuoden 2014 poistopiikkiä. Yhdessäkään musiikkilajissa poistotahti ei ole ollut tasaista, vaan piikkejä ja notkahduksia löytyy jokaisesta.

5.4 Varastointi

Musiikkiosaston aineistoa varastossa on 1630 kpl, joista musiikki-cd -levyjä on 1086 kpl. Suurin osa varastoidusta aineistosta on siis cd-levyjä. Muu aineisto mahtuu paremmin olemaan hyllyssä, joten niiden varastoimiselle ei ole niin paljon tarvetta.

Kuvio 5. Musiikki-cd-levyjen varastointimäärät 2011-2016.

Kuvio 5 osoittaa, että varastoa on pikkuhiljaa pienennetty. Varastoitujen cd-levyjen määrä on vuodesta 2011 laskenut vuoteen 2016 noin 500 levyllä, eli 47 prosentilla. Suunta on alaspäin ja luulen, että se jatkuu samanlaisena vielä tulevaisuudessakin, sillä varasto on melko pieni eikä ole tarkoituksenmukaista makuuttaa aineistoa varastossa.

Taulukko 5. Varastossa olevat musiikki-cd-levyt musiikkilajeittain 2011-2016.

VARASTO	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Klassinen musiikki	221 (14%)	204 (14%)	204 (14%)	94 (8%)	92 (8%)	91 (9%)
Kansanmuusiikki	36 (2%)	36 (2%)	36 (2%)	5 (0%)	5 (0%)	5 (0%)
Viihdemusiikki	86 (6%)	84 (6%)	84 (6%)	49 (4%)	48 (4%)	47 (4%)
Blues & Jazz	119 (8%)	117 (8%)	116 (8%)	96 (8%)	95 (8%)	92 (9%)
Pop-musiikki	316 (20%)	295 (20%)	289 (19%)	258 (22%)	257 (22%)	227 (22%)
Rock-musiikki	596 (38%)	597 (40%)	588 (39%)	536 (46%)	535 (46%)	467 (44%)
Heavy	36 (2%)	35 (2%)	35 (2%)	29 (2%)	27 (2%)	24 (2%)
Rap	15 (1%)	15 (1%)	15 (1%)	9 (1%)	9 (1%)	8 (1%)
Muu populaarimusiikki	128 (8%)	125 (8%)	125 (8%)	96 (8%)	94 (8%)	93 (9%)

Taulukosta 5 näkyy varastointimäärät Kangasalan pääkirjastossa musiikkilajeittain. Taulukko osoittaa, että suurimmat varastoidut musiikkilajit ovat pop- ja rock-musiikki. Ne ovat kokoelmaltaan suuria musiikkilajeja, joten on luonnollista, että niitä eniten on myös varastossa. Klassinen musiikki on kokoelmaltaan suurin musiikkilaji, mutta varastossa sitä ei suhteessa niin paljoa ole. Määrällisesti vähiten on varastoitu kansanmusiikkia ja rap-musiikkia. Mielenkiintoista on huomata, että kaikkien musiikkilajien kappalemäärät ovat vähentyneet. Prosentuaalisia osuuksia tutkiessa huomaa, että osuudet eivät ole kovin paljon muuttuneet muuta kuin rock-musiikissa, jonka varastointiprosentti on nousut 6 prosenttiyksikköä. Suurin pudotus prosentuaalisesti on klassisen musiikin kohdalla.

5.5 Asiakaskyselyn tulokset

Kyselyyn vastanneista 14 kpl oli miehiä ja 15 kpl naisia. Suurin osa vastaajista (18 kpl) oli 41 - 60-vuotiaita. Alle 15-vuotiaista vastaajaa ei ollut yhtään. Tästä voisi päätellä, että musiikkiosastoa käyttävät eniten vain keski-ikäiset tai sitä vanhemmat. Toisaalta nuorilla ei välttämättä ole aikaa tai halua vastata kirjaston kyselyyn.

Suurin osa vastaajista asioi Kangasalan pääkirjastossa muutaman kerran kuukaudessa tai useammin. Näillä käyntikerroilla suurin osa vastaajista käy musiikkiosastolla usein tai aina tai lähes aina. Vastaajat ovat näiden vastausten perusteella musiikkiosaston vakio-kävijöitä.

Kysymyksessä 5 kysyttiin kuinka helposti löydät etsimäsi etsiessäsi musiikkia Kangasalan pääkirjaston musiikkiosastolta. Vastaajista 20 löytää etsimänsä aina tai lähes aina tai usein. Vain 7 vastaajaa löytää etsimänsä satunnaisesti. Yksikään ei vastannut, ettei löydä etsimäänsä koskaan.

Jatkokysymyksenä kysyin, että silloin kun et löydä etsimääsi, kertoisitko miksi et löydä. Yleisin vastaus oli, että haluttu aineisto on lainassa. Osa vastaajista oli sit mieltä, että he eivät tiedä mitä hakevat, joten eivät voi löytääkään. Hyllyjärjestys sai moitteita ja materiaalin paljous hukuttaa. Moni kertoi kuitenkin saavansa apua aina kun kysyy.

Kysymyksillä 7 ja 8 halusin selvittää, mitä formaattia kirjaston musiikkiosastoa käyttävät asiakkaat mieluiten käyttävät musiikin kuuntelemiseen ja kuinka paljon he kuuntelevat ja ostavat musiikkia muualta kuin kirjastosta. Selkeästi suosituimmaksi formaatiksi nousi cd-levy ja toiseksi suosituimmaksi nousi dvd-levy. Vähiten mieluisin formaatti musiikin kuunteluun oli c-kasetti.

Viihdemusiikin suosituin lainaus-, tai kuuntelupaikka on kirjasto. Pop / rock -musiikin suosituimmat lainaus-, kuuntelu- tai ostopaikat ovat kirjasto ja levykauppa tai marketit. Jazzia, bluesia, kansanmusiikkia ja lastenmusiikkia lainataan mieluiten kirjastosta. Klassisen musiikin suosituimmat paikat ovat kirjasto ja marketit. Lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia kukaan vastanneista ei osta verkkokaupoista. Avoimissa vastauksissa kävi ilmi, että musiikkia lainataan myös ystäviltä ja ostetaan antikvariaateista tai kirpputoreilta. Näiden vastausten perusteella kirjastosta lainataan paljon musiikkia ja lainausmahdollisuutta pidetään tärkeänä.

Tärkeimpänä musiikin välityskanavana vastaajat pitivät kirjastoa. Vastaajista 26:n mielestä kirjasto on välityskanavana erittäin tärkeä tai tärkeä. Radio- ja tv-kanavia pidettiin myös oleellisina musiikinkuuntelukanavina. Vähiten tärkeäksi koettiin levykaupat ja verkkokaupat. Tämän perusteella voidaan päätellä, että kirjastossa on oltava lainattavana musiikkia.

Viimeisessä avoimessa kysymyksessä kysyin mitä asiakkaat toivovat tulevaisuuden musiikkipalveluilta. Tähän kysymykseen vastasi 18 henkilöä. Vastaukset ovat hyvin erilaisia ja niiden joukossa on hyviä kehitysehdotuksia. Tapahtumia toivottiin jonkin verran, esimerkiksi musiikin teemailtoja ja eri musiikkityylien esittelyä. Yksi vastaajista toivoi, että asiakkaat saisivat esittää toiveita musiikkivierailijoiden suhteen.

Kokoelmasta annettiin eniten palautetta. Kokoelmaan toivottiin enemmän hengellistä ja jazz-musiikkia. Myös elokuvien soundtrackeja toivottiin lisää, sekä viihdemusiikin dvd-taltiointeja. Bluesia ja etnomusiikkia haluttiin myös lisää. Eräs vastaajista toivoi yksinkertaisesti monipuolisempaa kokoelmaa, vaikka toinen vastaaja kehui kokoelman monipuolisuutta.

Musiikkiosastosta tilana tuli vain kaksi palautetta. Toinen toivoi pistoketta pöydän lähettyville, jotta voi kuunnella läppärillä musiikki cd-levyltä. Toinen vastaajista puuttui hyllyjärjestykseen ja toivoi levyjen parempaa järjestystä.

Uudenlaista nettipalvelua toivottiin, sellaista jossa voisi katsella sellaisia videoita, joita YouTube ei tekijänoikeudellisista syistä voi näyttää. Positiivista palautetta tuli myös, kuten eräs vastaaja sanoi ”Kaikki toimii”.

6 PÄÄTELMÄT

Se, mikä selvimmin käy tästä työstä ilmi on, että cd-levyjen lainaus on viime vuosina laskenut rajusti. Nyt lasku on hieman tasaantunut ja näyttäisi jopa hieman nousseen viime vuodesta. Selvää siis on, että musiikkiosaston on kehiteltävä jotain uutta pelkän lainaustoiminnan rinnalle, jotta vanhat asiakkaat saadaan pidettyä asiakkaina ja mahdollisia uusia asiakkaita houkuteltua lisää. Tilastot eivät kuitenkaan kerro koko totuutta osaston toiminnasta, koska asiakkaat työllistävät esimerkiksi tietopalvelukysymyksillä.

Kokoelma on kasvanut vuosi vuodelta, vaikka lainaus on laskenut ja hankintamäärät laskeneet. Poistoja on tehty todella vähän, lukuunottamatta vuosia 2014 ja 2016. Poistomäärien pitäisi kulkea lähes käsi kädessä hankintamäärien kanssa, jotta kokoelma pysyisi tasapainossa. Muuten kokoelma paisuu ja pahimmassa tapauksessa hyllyt ovat niin täynnä, että levykokoelmaa on hankala selata ja etsiä musiikkia. Asiakaskyselyssä eräs vastaajista kommentoikin hyllyjen olevan liian täynnä, joten tähän asiaan pitäisi puuttua.

Cd-levy –kokoelman sisältö on aika hyvä suhteessa siihen mitä aineistoa lainataan. Kuitenkin klassisen musiikin kokoelma on melko suuri siihen nähden kuinka paljon sitä lainataan. Klassista musiikkia on todella paljon jo poistettu, mutta kannattaa tarkastella vielä kuinka paljon on sellaista aineistoa, joka ei kierrä. Toinen ääripää on rap-musiikki, sitä lainataan todella paljon suhteessa kokoelman suuruuteen. Kokoelman kasvattamista voisi harkita jos aineistoa on saatavilla. Asiakaskyselyssä tuli toiveita hengellisen jazz- ja elokuvamusiikin hankinnasta. Näihin voisi myös panostaa.

Asiakaskyselyssä monet asiakkaat toivoivat erilaisia tapahtumia kirjastoon. Niin kuin jo mainitsin, lainauksen laskiessa kirjaston on keksittävä uusia keinoja musiikkikirjaston ylläpitämiseen. Kyselyn perusteella tapahtumat olisivat se, mitä asiakkaat haluavat. Vastaajat toivoivat musiikin teemailtoja ja artistitapaamisia. Tapahtumien järjestäminen vaatii työtä, mutta siihen kannattaa ehdottomasti satsata. Kenties jalkautuminen ja pop-up –kirjastot voisi olla myös hyviä keinoja. Toiminnallisuuteen ylipäänsä kannattaa panostaa. Kangasalta löytyy paljon musiikinharrastajia, jotka voisivat olla halukkaita yhteistyöhön. Kangasala-talo olisi erittäin hyvä yhteistyökumppani, koska siellä esiintyy paljon musiikoita, joiden kanssa voisi esimerkiksi sopia artistitapaamisia kirjaston puolella. Kirjasto voisi myös jalkautua Kangasala-talon puolelle tuomaan palvelujaan esille.

Kyselyn mukaan asiakkaat pitävät kirjastoa erittäin tärkeänä musiikin hankintapaikkana. Kyselyn kohdissa 8 ja 9 vastaajat nostivat kirjaston tärkeimmäksi paikaksi, josta hankkivat kuuntelemansa musiikin. Kirjaston musiikkiaineisto on internetissä toimivista musiikkipalveluista huolimatta tärkeä kokoelma asiakkaille ja sen takia kokoelmaa ja palveluja on edelleen kehitettävä ja tarjottava asiakkaille.

Kysely onnistui kohtalaisen hyvin. Vastauksia olisin toivonut enemmän ja hieman laajempaa vastaajien ikäjakaumaa. Tällöin olisin saanut laajemman otannan ja luotettavamman tuloksen. Vastausaikaa pidentämällä olisi varmasti tullut enemmän vastauksia, mutta uskoin kuukauden olevan riittävä aika. Ajankohta varmasti vaikutti myös vastaajien määrään, koska toukokuu on asiakasmäärältään melko hiljainen kuukausi. Esimerkiksi helmikuussa tai syyskuussa olisi voinut tulla enemmän vastauksia. Positiivinen asia on, että avoimiin kysymyksiin vastasi moni.

Asiakkaiden toiveita kannattaa kuunnella useammin esimerkiksi asiakaskyselyiden tai asiakaspaneelien avulla. On keksittävä uusia keinoja, jolla houkutella ihmiset musiikki-kirjaston asiakkaiksi. Paras keino tähän on kysyä asiakkailta suoraan mitä he toivovat. Parhaan tuloksen saamiseksi olisi hyvä saada kyselyyn tai paneeliin mukaan sellaisia, jotka eivät normaalisti käytä kirjastoa. Se vaatisi varmasti jalkautumista ihmisten pariin, mutta se voisi kannattaa, ja se voisi auttaa saamaan kirjastoon uusia asiakkaita.

LÄHTEET

Eloranta, K. 2008. Meillä lähdettiin latvasta. Tampereen kaupunginkirjaston musiikkiosasto 50 vuotta. Tampere: Yliopistopaino.

Eloranta, K. 2008. Musiikki Suomen yleisissä kirjastoissa. Teoksessa Poroila, H. (toim.) Hiljaisuudesta nousi musiikki. Suomen yleisten kirjastojen musiikkiosastojen 50 vuotta. Helsinki: Suomen musiikkikirjastoyhdistys.

Helen, O. 2013. Sakastin kaapista torin laidalle. Kangasalan kunnankirjasto 150 vuotta. Kangasalan kunta.

Kananen, J. 2015. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Juvenes Print.

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä: Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kangasala-talo 2016. Viitattu 30.11.2016. <http://www.kangasala-talo.fi/kangasala-talo>

Kirjastoasetus 406/2013 muutoksineen. Annettu Helsingissä 6.6.2013. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130406>.

Kirjastolaki 4.12.1998/904 muutoksineen. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980904>.

Leponiemi, T. 2015. Kun Spotify ei riitä, marssitaan kirjaston musiikkiosastolle – nuotteja ja levyjä lainataan yhä. Yle Uutiset. Viitattu 22.11.2016. <http://yle.fi/uutiset/3-8447203>

Martikainen, H. 2015. Jyväskylän kelluva kokoelma. http://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/YKN-2015_Kevat_esitys_Hanna-Martikainen_kelluva_kokoelma.pdf

Musiikkikirjastot.fi. Äänitysstudiot kirjastoissa. Viitattu 12.12.2016. <http://www.musiikkikirjastot.fi/aanitysstudiot-kirjastoissa/#.WE8CKLKLTIU>

Musiikkitalon www-sivut. Viitattu 12.12.2016. <https://www.musiikkitalo.fi/fi/toimipisteet/kirjasto>

Musiikkituottajien www-sivut Viitattu 22.11.2016. <http://www.ifpi.fi/uutiset/arkisto/musiikin-suora-toisto-jatkaa-voimakasta-kasvua>

Mäkinen, R. & Wilén, R. 1992. Kirjastokokoelmien evaluointi-teoriasta toteutukseksi. Julkaisusarja A 4 / 92. Tampere: Tampereen yliopisto.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät : uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy.

OKM 2010. Yleisten kirjastojen laatusuositus. Viitattu 5.4.2016. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OKM20.pdf?lang=fi>

Peltari, T. 2015. Metso LIVE: Yhden kirjastokonseptin tarina. Viitattu 12.12.2016. <http://musiikki-kuuluukaikille.musiikkikirjastot.fi/2014/09/30/metso-live-yhden-kirjastokonseptin-tarina/#.WE8AqLKLTIU>

Peltari, T. 2015. Musiikkikirjastoväen ammatitapaamisessa lähes 100 osallistujaa. Viitattu 22.11.2016. <http://www.musiikkikirjastot.fi/musiikkikirjastovaen-ammattitapaamisessa-lahes-100-osallistujaa/#.WDRM3LKLTIU>

Piki-verkkokirjasto 2016a. Viitattu 12.10.2016. <https://piki.verkkokirjasto.fi> > Musiikki > Apua tiedonhakuun > Naxos Music Library.

Piki-verkkokirjasto 2016b. Viitattu 12.10.2016. <https://piki.verkkokirjasto.fi> > Musiikki > Apua tiedonhakuun > Naxos Music Library Jazz.

Piki-verkkokirjasto 2016c. Viitattu 12.10.2016. <https://piki.verkkokirjasto.fi> > Musiikki > Apua tiedonhakuun > Naxos Video Library.

Piki-verkkokirjasto 2016d. Viitattu 12.10.2016. <https://piki.verkkokirjasto.fi> > Musiikki > Apua tiedonhakuun > Naxos World Music Library.

Poroila, H. 2008. Hiljaisuudesta nousi musiikki. Suomen yleisten kirjastojen musiikkiosastojen 50 vuotta. Helsinki: Suomen musiikkikirjastoyhdistys.

Rikkilä, J. 2015. Musiikki elää ja voi hyvin. Viitattu 22.11.2016. <http://kirjastolehti.fi/artikkelit/artikkeli/499/musiikki-elaa-ja-voi-hyvin/>

Rutherford, N. 2016. To float or not to float: Collection management. Library Journal. Viitattu 12.12.2016. <http://lj.libraryjournal.com/2016/04/collection-development/to-float-or-not-to-float-collection-management/>

Saareslahti, A. 1996. Kokoelmatyö yleisissä kirjastoissa. Helsinki: Kirjastopalvelu.

Saraste, M. 2008. Kokoelmien arviointi yleisissä kirjastoissa. Viitattu 27.9.2016. <http://docplayer.fi/693338-Kokoelmien-arviointi-yleisissa-kirjastoissa-maija-saraste-14-11-2008.html>

Suomen yleisten kirjastojen tilastot. Viitattu 25.11.2016 ja 12.12.2016. [http://visualisointi.kirjastot.fi/tilastot/#!/fi/kartta/Asukasluku/perus/\[%22Koko%20maa%22\]/17/kunta/non/1999/off/Vaalitse%20kunta/\[\[\]\]/1999/off/\[\[\]\]](http://visualisointi.kirjastot.fi/tilastot/#!/fi/kartta/Asukasluku/perus/[%22Koko%20maa%22]/17/kunta/non/1999/off/Vaalitse%20kunta/[[]]/1999/off/[[]])

Tampereen kaupunki. Viitattu 5.12.2016. http://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/ajankoh-taista/tiedotteet/2016/02/09022016_1.html

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta: Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Yliopistopaino.

Wilén, R. & Kortelainen, T. 2007. Kirjastokokoelmien kehittämisen ja arvioinnin perusteet : teoria, menetelmät, käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Yle arkisto. Viitattu 21.10.2016. <http://www.fono.fi/Esittely.aspx?>

Kangasalan pääkirjaston musiikkiäänitteiden käyttäjäkysely

Tämä kysely on osa Turun ammattikorkeakouluun tehtävää opinnäytetyötä.
Kyselyn tarkoituksena on selvittää Kangasalan pääkirjaston musiikkikokoelman nykyistä käyttöä ja asiakkaiden toiveita tulevaisuuden musiikkiosaston kehittämiseksi.

1. Sukupuoli *

- ☐ Mies
- ☐ Nainen

2. Ikä *

- ☐ Alle 15
- ☐ 15-25
- ☐ 26-40
- ☐ 41-60
- ☐ Yli 60

3. Kuinka usein asioit Kangasalan pääkirjastossa? *

- ☐ usean kerran viikossa
- ☐ noin kerran viikossa
- ☐ muutaman kerran kuukaudessa
- ☐ noin kerran kuukaudessa
- ☐ muutaman kerran vuodessa
- ☐ harvemmin

4. Kuinka usein asioit musiikkiosastolla käydessäsi Kangasalan pääkirjastossa?

- ☐ aina
- ☐ lähes aina
- ☐ usein
- ☐ en koskaan

5. Etsiessäsi musiikkia Kangasalan pääkirjaston musiikkiosastolta, löydätkö etsimäsi helposti?

- ☐ aina / lähes aina
- ☐ usein
- ☐ satunnaisesti
- ☐ en koskaan

6. Silloin kun et löydä etsimääsi, kertoisitko miksi et löydä?

(esim. huonot opasteet, haluamani aineisto on aina lainassa)

7. Mitä seuraavista formaateista lainaisit mieluiten kirjastosta kun etsit musiikkia?

1= Erittäin mielelläni 5= En yhtään mielelläni

	1	2	3	4	5
CD-levy	☐	☐	☐	☐	☐
Vinyylilevy	☐	☐	☐	☐	☐
C-kasetti	☐	☐	☐	☐	☐
DVD-levy	☐	☐	☐	☐	☐
Blu-ray-levy	☐	☐	☐	☐	☐

8. Mistä ostat, lainaat tai kuuntelet musiikkia?

	viihde-musiik- kia	pop/rock-musiik- kia	jaz- zia	blue- sia	klas- sista musiik- kia	kansan-mu- siikkia	lasten-mu- siikkia
levykaupasta, marketista	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
nettikaupasta (esim. iTu- nes)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
netin suoratoistopalve- luista (esim. Spotify, YouTube	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
radio-/tv-kanavilta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kirjastosta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
muualta, mistä? _____							
en mistään	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Kuinka tärkeitä seuraavat musiikin välityskanavat ovat sinulle?

	erittäin tärkeä	tärkeä	ei kovin tärkeä	ei merkitystä
levykauppa	☐	☐	☐	☐
nettikauppa (esim. iTunes)	☐	☐	☐	☐
netin suoratoistopalvelut (esim. Spotify, YouTube)	☐	☐	☐	☐
radio-/tv-kanavat	☐	☐	☐	☐
kirjasto	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐

10. Mitä toivot kirjaston musiikkipalveluilta?

(Tähän voit vapaasti kertoa toiveitasi kokoelmasta, tapahtumista, näyttelyistä, ym. Voit tarvittaessa jatkaa sivun toiselle puolelle)

Kiitos vastauksistasi!